

## Co to jest gotowość szkolna dziecka i jak ją ocenić?



**G**otowość szkolna dziecka to taki poziom jego rozwoju fizycznego, emocjonalno-społecznego i umysłowego, który pozwala na sprostanie obowiązkom, pojawiającym w jego życiu w momencie przekroczenia progu szkoły. Gotowość do podjęcia tych obowiązków nazywa się także dojrzałością szkolną, którą często mylnie kojarzy się z umiejętnością systematycznego przyswajania wiedzy. Jednak to nie tylko rozwój umysłowy dziecka świadczy o tym, że jest ono już gotowe do podjęcia nauki w szkole. Na tym etapie jest on tak samo ważny jak rozwój społeczny, fizyczny czy emocjonalny. Dziecko z dużym zasobem wiadomości i umiejętności może np. bać się zmiany środowiska, może nie być gotowe na taki wysiłek fizyczny, jakiego wymaga chodzenie do szkoły, może być mało samodzielne. Wówczas jego potencjał intelektualny zostanie zaprzepaszczone, a zamiast sukcesów może spaść na nie lawina różnych niepowodzeń. Nie można zatem umniejszać ani przesadnie przeceniać rozwoju którejkolwiek ze sfer.

O powodzeniu w szkole decyduje bowiem harmonijny i jednoczesny rozwój dziecka w sferze intelektualnej, emocjonalno-społecznej i fizycznej. Zobaczmy, czego powinniśmy oczekiwać od dziecka, które ma wkroczyć w etap edukacji szkolnej.

### **Dojrzałość fizyczna to:**

**O**gólna sprawność ruchowa czy manualna, koordynacja ruchowa czy koordynacja ruchowo-wzrokowa. Dziecko powinno wykazywać takie umiejętności jak utrzymanie równowagi stojąc na jednej nodze, bieganie, skakanie. Ważne jest, aby wykazywało też pewną odporność na zmęczenie, potrafiło nie tylko uczestniczyć w zabawach sportowych, ale także dać sobie radę z tornistrem - często dość ciężkim - oraz wysiedzeniem w ławce 45 minut. Tu także zawiera się także tzw. mała motoryka, czyli precyzyjne ruchy rąk - dziecko potrafi posługiwać się nożyczkami, drobnymi elementami, to także samodzielność w ubieraniu się, czy spakowaniu plecaka.

### **Dojrzałość umysłowa:**

**P**rzejawia się w takich aspektach jak zainteresowaniem czytaniem, pisanem, liczeniem, a także tym, że dziecko jest w stanie skupić się na tej samej czynności. Jest ciekawe, pyta o przyczyny obserwowanych zjawisk. Jego mowa jest poprawna, nie pojawiają się

problemy ze zrozumieniem przekazywanych poleceń. Ma także odpowiednio rozwiniętą pamięć oraz percepcję wzrokową (wyszukiwanie szczegółów na obrazku) i słuchową (np. rozpoznaje dźwięki, wyodrębnia głoski). Dziecko powinno także doprowadzać rozpoczętą pracę do końca i wykazywać zainteresowanie rezultatami własnych działań.

### **Dojrzałość społeczno-emocjonalna to:**

1. Umiejętność wchodzenia w relacje z rówieśnikami i dorosłymi oraz odnalezienia się w roli ucznia.
2. Samodzielność w wykonywaniu czynności samoobsługowych i w podejmowaniu zadań wynikających z faktu uczęszczania do szkoły, np. odrabianie zadań domowych.
3. Umiejętność podporządkowania się przyjętym regułom zachowania, zdolność do współpracy w grupie, obowiązkowość, odpowiedzialność, wytrwałość.
4. Umiejętność panowania nad swoimi uczuciami, a reakcja emocjonalna jest proporcjonalna do wywołującego ją bodźca.
5. Dojrzałość emocjonalna to również motywacja, pozwalająca na podejmowanie zadań szkolnych, umiejętność zauważenia problemów innych osób, zdolność do wyrażenia wdzięczności i życzliwości.
6. Umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

**G**otowość szkolna dzieci wiąże się ze zdobywaniem i umiejętnością stosowania wiedzy, osiągnięciem samodzielności i niezależności, ale także udziałem w życiu grupy, zmianą dominującej formy aktywności z zabawy na naukę. To dlatego oceniając ją, należy wziąć pod uwagę wszystkie wyżej wymienione składowe.



Gotowość szkolna pomaga stwierdzić, czy dziecko jest gotowe do pójścia do szkoły, czy też nie. Głównym narzędziem badawczym jest obserwacja zachowania dziecka przez nauczyciela zerówki lub przedszkola. Zdolność dziecka do podjęcia nauki szkolnej jest oceniana przez wykonanie specjalnych testów.

Aneta Piskorska –psycholog